

FAQ Aarhus ReWater

14. maj 2025
Side 1 af 24

1. Hvorfor er vi her, og hvordan kommer vi videre?

1.1 Hvorfor skal Aarhus ReWater placeres på søterritoriet / ved Tangkrogen?

Placeringen ved Tangkrogen er valgt af flere årsager:

- En stor del af spildevandet ledes i forvejen til det eksisterende renseanlæg ved Marselisborg. Samtidig kan spildevandet i vidt omfang løbe selv, da Tangkrogen ligger lavt.
- Aarhusbugten er det eneste mulige sted at udlede det rensede spildevand, da vandløb ikke er tilstrækkeligt robuste hertil. Udledningen til bugten kan samtidig ske uden væsentligt energiforbrug.
- Placeringer inde i landet vil give væsentligt større omkostninger. Både økonomiske og klimamæssige, da spildevandet i så fald skal pumpes fra de nuværende anlæg (Marselisborg, Viby og Åby) til et renseanlæg inde i landet, hvorefter det rensede spildevand skal pumpes tilbage til bugten.
- Centraliseringen af renseanlæggene er forberedt igennem de sidste 20 år, hvor der er foretaget en række investeringer i ledninger, bassiner og pumpestationer.
- De nuværende renseanlæg egner sig ikke til fysisk udvidelse og større renovering. De eksisterende renseanlæg skal være i fuld drift, samtidig med at der etableres ny kapacitet. Det indebærer, at der skal være et frit areal at bygge på, hvilket ikke er muligt ved de nuværende anlæg.

Aarhus Kommune

Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Sag: EMN-2024-031353
Dokumentnummer:
13662465

1.2 Hvorfor har projektet taget så lang tid, når alle har vidst, at kapaciteten på de eksisterende renseanlæg udløber om kort tid?

Aarhus ReWater er et stort og komplekst anlægsprojekt.

Forud for, at rammerne for projektet blev endeligt fastlagt i 2018, blev der gennemført en omfattende for-offentligheds fase (som blev påbegyndt i 2014). I denne proces blev Alternativ 1 og Alternativ 2 udarbejdet. I 2019 besluttede Byrådet, at der skulle udarbejdes to fulde projekter for henholdsvis Hovedforslaget og Alternativ 2, og at der ikke skulle arbejdes videre med Alternativ 1.

At gennemføre to komplette projektbeskrivelser med tilhørende miljøkonsekvensvurdering og lokalplaner har været en betydeligt større opgave end forudset.

Projektet har været ramt af flere forsinkelser undervejs. Af de væsentligste kan nævnes:

- Tilpasning af projektet til yderhavnsprojektet og tilbage igen, da lokalplanen for yderhavnsprojektet blev underkendt
- Yderligere miljøundersøgelser i Aarhusbugten, Giber Å og Fiskbæk som følge af nye afgørelser i Miljø- og Fødevareklagenævnet
- Afgørelserne i Miljø- og Fødevareklagenævnet og de gennemførte miljøundersøgelser medførte, at renseanlægget skulle omprojekteres til også at indeholde 4. og 5. rensetrin.

14. maj 2025
Side 2 af 24

1.3 Hvornår forventer Aarhus Vand, at Aarhus ReWater er klar til at tage i drift?

Den nuværende tidsplan for en VVM-tilladelse er 1. kvartal 2028, og Aarhus ReWater sættes i drift omkring 2036

1.4 Hvad gør man i den mellemliggende periode med kapaciteten på renseanlæggene (levetidsforlængelse)?

Der skal investeres ca. 50 mio. kr. til udbygning, optimering og levetidsforlængelse af de eksisterende renseanlæg, så de kan klare belastningen frem til medio 2030'erne.

Disse levetidsforlængelser indebærer ikke, at Aarhus Vand fremadrettet kan leve op til kommende miljøkrav. Der er samtidig en risiko for, at der kommer yderligere vedligeholdelsesomkostninger samt risiko for, at et eller flere rådnårne på anlæggene eller andre anlægsdele må tages ud af drift før medio 2030'erne med øgede omkostninger til følge.

1.5 Kan man ikke udbygge eller levetidsforlænge de eksisterende renseanlæg ud over denne periode?

Anlæggene er etablerede mellem 1960'erne (Marselisborg Renseanlæg) og frem til slutningen af 1980'erne (Vandmiljøplan 1). Mange komponenter er nedslidte og forældede.

De nuværende renseanlæg egner sig ikke til fysisk udvidelse og større renovering. De eksisterende renseanlæg skal være i fuld drift, samtidig med at der etableres ny kapacitet. Det indebærer, at der skal være et frit areal at bygge på, hvilket ikke er muligt ved de nuværende anlæg.

Udløbsledningen fra Marselisborg Renseanlæg til Aarhusbugten er derudover hårdt belastet, og har overskredet den forventede levetid.

1.6 Hvad er konsekvensen, hvis Aarhus ReWater ikke bliver bygget?

Omkring medio 2030'erne vil det ikke længere være muligt at øge kapaciteten på de eksisterende renseanlæg. Det vil medføre, at der ikke kan ske byudvikling eller etableres nye virksomheder i de pågældende renseanlægs oplande.

1.7 Er der udarbejdet en VVM for både Alternativ 2 og Hovedforslaget?

I 2019 besluttede byrådet, at der skulle arbejdes videre med Hovedforslaget og Alternativ 2. De to forslag skulle belyses ligeværdigt.

14. maj 2025
Side 3 af 24

Bygherres konsulent har udarbejdet udkast til miljøkonsekvensrapport (VVM) for det samlede projekt *Helhedsplan Tangkrogen* med etablering af nyt renseanlæg (Aarhus ReWater) og tilhørende ledningsanlæg, udvidelse af Marselisborg Lystbådehavn og forbedrede vej- og parkeringsforhold ved Tangkrogen. Miljøkonsekvensrapporten er ikke færdig, men omfatter både Hovedforslaget og alternativ 2 for såvel Aarhus ReWater som udvidelse af Marselisborg Lystbådehavn.

Kystdirektoratet og Aarhus Kommune, Teknik og Miljø skal gennemgå miljøkonsekvensrapporten, inden den sendes i offentlig høring. Rapporten er først færdig, når Kystdirektoratet og Aarhus Byråd har godkendt offentlig fremlæggelse af miljøkonsekvensrapporten.

1.8 Hvad er den videre proces med Hovedforslaget?

Forventet tidsplan for myndighedsarbejdet med Hovedforslaget:

1. kvartal - 2. kvartal 2025

Aarhus Vand afklarer projektet. Hvorefter det forventes at Aarhus Vand leverer en endelig projektbeskrivelse som grundlag for planlægning og miljøkonsekvensvurdering.

Medio 2025 – Medio 2027

Revision og kvalitetssikring af miljøkonsekvensvurdering, lokalplan, kommuneplantillæg og miljørapport. Gennemførsel af borgerdialog.

Medio – Ultimo 2027

1. politiske behandling af planforslagene, miljørapport og miljøkonsekvensrapport til offentlig fremlæggelse.

Ultimo 2027 og primo 2028

Offentlig høring i 12 uger og behandling af indsigelser.

Medio 2028

2. politiske behandling: Vedtagelse af lokalplan, kommuneplantillæg og meddelelse af § 25 tilladelse og udledningstilladelse.

2. Alternative placeringsmuligheder

2.1 Kunne det være en mulighed at placere et nyt renseanlæg et sted i "baglandet", fx ved Stavtrup eller Harlev?

Udledningen af rensset spildevand fra Aarhus ReWater skal ske fra Tangkrogen til Aarhusbugten, som er det mest robuste vandområde i kommunen.

14. maj 2025
Side 4 af 24

Ved en anden placering, fx i oplandet til Aarhus, vil det nærmeste vandområde være Aarhus Å, Egåen eller Giber Å, der er mere sårbare områder. Ved en placering i oplandet skal spildevandet derfor først pumpes frem til et nyt anlæg og derefter retur til Aarhusbugten.

Af hensyn til driftsforholdene er det ikke muligt at transportere spildevand til og fra renseanlægget i ét stort rør. Der skal derfor etableres en række store rørledninger – ca. 15 rørstrækninger hver med en diameter på ca. ½ meter. En del af disse ledningsveje vil gå igennem det centrale Aarhus. Det anses for vanskeligt – hvis overhovedet muligt – at finde egnede ledningsveje hertil pga. pladsmangel. En placering af Aarhus ReWater i oplandet vil medføre en forøgelse i energiforbruget ved pumpning på 12-18 mio. KWh/år. Det betyder, at det årlige energiforbrug fordobles sammenlignet med Hovedforslaget.

Til sammenligning skal der ved Hovedforslaget etableres 2 ledninger fra Åby Renseanlæg til Aarhus ReWater, 2 ledninger fra Viby Renseanlæg til Aarhus ReWater, samt en ledning til returføring af rensset spildevand til Giber Å og Fiskbæk. Det har været vanskeligt at finde egnede placeringer til disse 5 ledninger, idet etablering af Marselistunnellen også lægger begrænsninger.

Det vurderes vanskeligt at finde et egnet areal til et nyt renseanlæg på 12 hektar, som ikke er omfattet af lovgivningsmæssige bindinger eller af fysisk planlægning på både kommunalt, regionalt og nationalt niveau. Baseret på erfaringerne fra det hidtidige planlægningsforløb vil valg af en alternativ placering i oplandet medføre en forsinkelse af tidsplanen med 10-12 år sammenlignet med Hovedforslaget. Aarhus Vand vil ikke kunne overholde udledningstilladelser på de tre eksisterende renseanlæg ved valg af en alternativ placering i oplandet

2.2 Hvordan ser Aarhus Vand på Beskyt Havmiljøets placeringsfor-slag?

Aarhus Vand vurderer på baggrund af en indledende screening af de fremsendte forslag, at:

- Med en alternativ placering forventes Aarhus ReWater udsat med 9-11 år og vil tidligst stå klar i 2045
- Den nuværende tidsplan for en VVM-tilladelse er 1. kvartal 2028, og Aarhus ReWater sættes i drift omkring 2036.
- En anden placering betyder, at Aarhus Vand ikke kan overholde udledningskravene og understøtte byens vækst i en årrække.

2.3 Eksternt Review fra Rambøll: vurdering om, at det vil forlænge projektet med 9-11 år at vælge et af de fremsendte alternativer fra Beskyt Havmiljøet

14. maj 2025
Side 5 af 24

Overordnet set er Rambøll enig i præmisserne for og varigheden af den skønnede tidsplan. Rambøll vurderer ikke, at der er grundlag for at forvente en mulig væsentlig forkortelse af tidsplanen ved gennemførelse af parallelle processer. Tidsplanen vurderes at være forbundet med usikkerheder der vil kunne give anledning til risiko for forsinkelser af større varighed.

I tillæg til forholdene redegjort for, i tilknytning til den fremlagte tidsplan (Niras, 2025), kan forhold om vejforlægning, usikkerhed om holdning ved ansvarlig statslig sektormyndighed, samt om arealerhvervelse og ekspropriationsprocessen udgøre usikkerheder i forhold tidsrammerne i den skønnede tidsplan.

2.4 Kan der udarbejdes nærmere undersøgelser af Alternativ 3A (med tunnel under vejen) og Alternativ 3B?

Screeningen af alternative placeringer udarbejdet af NIRAS 21. februar 2025 havde til formål at undersøge de forslag, som er indsendt af Beskyt Havmiljøet – herunder at undersøge, om der var elementer, som betyder, at der ikke kan arbejdes videre med disse alternativer. I forbindelse med denne screening er det vurderet, at det vil forsinke projektet betydeligt at inddrage et nyt alternativ på nuværende tidspunkt.

Hvis Hovedforslaget forsinkes, fordi der skal vurderes et eller flere alternativer til Hovedforslaget, vil det forudsætte, at Byrådet sætter kommune- og lokalplanlægningen i stå.

Tidsmæssig konsekvens ved yderligere undersøgelser af Alternativ 3A/3B

Hvis der skal udarbejdes en mere dybdegående undersøgelse af Alternativ 3A/3B skal det først klargøres, hvad det præcist er, som skal undersøges nærmere – altså skal den alternative placering undersøges i forhold til et konkret projekt. Det indebærer, at der udarbejdes en egentlig projektbeskrivelse (som er grundlag for en VVM). Dette er kompliceret. I forhold til forlægning af vejen skal en mulig linjeføring afklares i forhold til at undersøge hvilke virksemheder det vil påvirke, hvilke trafikale konsekvenser projektet vil have i anlægs- og driftsfasen, herunder påvirkningen af færgetrafikken og trafikken til og fra virksemheder, lige som forlægning af ledninger og rør under vejen skal undersøges. For at kunne gennemføre en projektering af en tunnel skal der udarbejdes projektbeskrivelse for ledninger til og fra samt internt på Aarhus ReWater. Der skal også gennemføres geotekniske og forureningsmæssige undersøgelser.

Udbygning af screening:

Muligheden for at etablere en tunnel under Østhavnsvej (Alternativ 3A) samt muligheden for at omlægge Østhavnsvej (Alternativ 3B) indgår ikke i screeningen fra NIRAS. Dette kan udarbejdes på samme overordnede niveau:

- Det vurderes at tage ca. 3 måneder at udarbejde en skitseprojektering for en tunnel under Østhavnsvej. Derefter kan det videre

14. maj 2025
Side 6 af 24

arbejde med screening af mulige påvirkninger af involverede virksomheder og miljøet påbegyndes – tidsrummet for den screening kan på det foreliggende grund ikke umiddelbart vurderes, da det afhænger af kompleksiteten af projektet og de involverede virksomheder.

- Et skitseprojekt af forlægning af Østhavnsvej vurderes at tage ca. 6 måneder. Det vil blandt andet indeholde en vurdering af hvilke virksomheder, som bliver påvirket af forlægningen, om der er 12 ha til rådighed samt miljøvurdering af skitseprojektet. Aarhus Havn skal, som vejmyndighed/ -ejer inddrages i vurderinger og beslutninger om Østhavnsvej.

2.5 Når Aarhus Vand siger, at man ved en forsinkelse ikke kan overholde udledningstilladelsen, er det så muligt for Byrådet at vælge en alternativ placering

Aarhus ReWater skal erstatte tre eksisterende renseanlæg: Viby, Åby og Marselisborg renseanlæg. De tre renseanlæg er i sin tid dimensioneret og godkendt til at rense en vis mængde spildevand fra boliger og virksomheder på baggrund af den på godkendelsestidspunktet forventede fremtidige spildevandsmængde og spildevandets sammensætning/karakter.

Der er meddelt udledningstilladelse efter miljøbeskyttelsesloven til hvert af de tre anlæg inden for rammerne af de nationale vandområdeplaner og i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv på det pågældende tidspunkt. Der er stort fokus på, at tilstanden i vandløb, søer og havet forbedres for at leve op til vandområdeplanerne og vandrammedirektivets målsætninger og krav.

Herudover er der nye krav på vej i forlængelse af EU's nye/reviderede byspildevandsdirektiv, som blev vedtaget i november 2024 og implementeres i dansk lovgivning i løbet af få år.

Det er Miljøstyrelsen, der fører tilsyn med, at renseanlæggene overholder kravene til udledning. Herunder er det Miljøstyrelsen, der – i fald kravene til udledning ikke overholdes – meddeler indskærpelser og påbud m.v. om at indføre renseløsninger, så udlederkravene overholdes.

Udfordringen er, at de tre eksisterende anlægs kapacitet, såvel med hensyn til vandmængden som de stoffer (kvælstof, fosfor og miljøfarlige forurenende stoffer (MFS)), der renses for, vil være opbrugt inden for de kommende år, hvis byens bolig- og erhvervsudvikling fortsættes som planlagt.

Når/hvis kapaciteten er opbrugt, kan Aarhus Kommune ikke længere give tilladelse til tilslutning af nye boliger og virksomheder til kloaknettet, der leder til de pågældende renseanlæg, idet det så kan forventes, at udledningstilladelsen ikke vil kunne overholdes.

14. maj 2025
Side 7 af 24

Endvidere er det en udfordring, at de tre renseanlæg er gamle og slidte, og at der kun er meget begrænsede (eller ingen) muligheder for at renovere og udvide de tre eksisterende anlæg.

Det betyder, at der skal findes en løsning, inden kapaciteten på de eksisterende anlæg er opbrugt, og inden der sker større driftsforstyrrelser og -nedbrud på anlæggene.

Det kan eksempelvis ske ved at færdiggøre planlægningen og miljøkonsekvensvurderingen af Hovedforslaget for Helhedsplan Tangkrogen, idet det forventes, at Aarhus ReWater i så fald kan etableres, inden kapaciteten på de tre eksisterende anlæg er opbrugt.

Det kan principielt set også ske ved at bremse væksten i spildevandsbelastningen, så der er længere tid til at færdiggøre planlægningen og miljøvurderingen af Aarhus ReWater, sådan at der kan vurderes et eller flere alternativer til Hovedforslaget. Det vil dog forudsætte, at byrådet sætter kommune- og lokalplanlægningen for byudviklingsprojekter i oplandet til de tre anlæg på pause, og/eller fastsætter et loft over, hvor meget spildevand der hvert år kan tillades tilsluttet de tre anlæg (eksempelvis angivet i maksimalt antal personækvivalenter pr. år).

Det er dog ikke givet, at der i en sådan proces kan findes et realiserbart alternativ. Ligesom det ej heller er givet, at driften af anlæggene kan opretholdes uden større driftsforstyrrelser og -nedbrud.

2.6 Hvad er Aarhus Vands anbefaling i forhold til det videre forløb?

Aarhus Vand anbefaler på baggrund af den gennemførte screening af alternativer, at der alene arbejdes videre med Hovedforslaget.

3. Anlæggets udformning

3.1 Hvilke beslutninger har byrådet taget om Aarhus ReWaters rekreative elementer (promenaden, publikums adgang til anlægget o.l.)?

Promenaden langs renseanlægget mod bugten har været en del af projektet siden den første offentlige høring i november 2015. Promenaden er fremgået af høringsmaterialet i samtlige gennemførte høringer, og har således været en del af grundlaget for Byrådets beslutninger efter høringerne.

Det har hele tiden været Aarhus Vands ambition at skabe et renseanlæg med offentlig adgang, men Byrådet har ikke taget beslutninger om dette. Dette vil være indeholdt i et udkast til lokalplan.

14. maj 2025
Side 8 af 24

Det er Aarhus Vands ambition at lave et renseanlæg, som giver noget tilbage til byen ved, at offentligheden får adgang til at gå rundt om renseanlægget. Bl.a. renseanlægget i Hillerød har dannet forbillede for denne ambition, hvor det er lykket at lave et åbent og tilgængeligt renseanlæg, hvor man dels kan komme tæt på de tekniske anlæg og få et indblik i processerne og dels lave nogle arealer/faciliteter til ophold og rekreativt brug.

Denne tilgang hænger ikke mindst sammen med placeringen af Aarhus ReWater (Hovedforslaget) som meget tæt nabo til Marselisborg Havn, der i høj grad er benyttet som rekreativt område.

3.2 Er det endeligt besluttet, at design af renseanlægget går fra "landskabstæppet" til "højderyggen"?

I projekteringen af "landskabstæppet" viste det sig, at hele konstruktionen af den overdækkede del af renseanlægget blev særdeles omfattende og tung. Samtidig var der en del risici forbundet med at bygge "landskabstæppet". Aarhus Vand præsenterede de to modeller med tilhørende økonomiske konsekvenser på et temamøde for byrådet den 20. november 2024.

Med henvisning til de afledte økonomiske konsekvenser for anlægsøkonomien og for taksterne har bestyrelsen i Aarhus Vand besluttet at ændre projektet, så man nu vil ansøge om en lokalplan for "højderyggen".

3.3 Hvad er Aarhus Vands vision for Aarhus ReWater?

Aarhus Vand har en ambition om at etablere et ressourceeffektivt renseanlæg. Det betyder, at anlægget udnytter ressourcerne i spildevandet i en cirkulær tankegang.

Renseanlægget bygges fleksibelt og modulært med mulighed for tilpasning til fx nye renskrav, udvikling og udvidelse, så det imødekommer fremtidens behov for spildevandsrensning og ressourceudnyttelse. På denne måde vil Aarhus ReWater understøtte en transition mod en mere cirkulær og bæredygtig økonomi.

Nye miljøkrav medfører, at der skal etableres et 4. og 5. rensetrin på anlægget. Udgifterne til etablering af 4. og 5. rensetrin estimeres at være 0,85 mia. kr. (se også afsnit 4.1).

Der er løbende opmærksomhed på projektøkonomien og udformningen af anlægget – derfor arbejdes der også med et revideret Hovedforslag, hvor overdækningen af anlægget er fjernet, og der i stedet etableres en højderyg rundt om renseanlægget.

3.4 Aarhus Vand nævner 4. og 5. rensetrin som noget ekstra. Hvad betyder 4. og 5. rensetrin?

Det 4. og 5. rensetrin er en ekstra behandlingsproces, som renser spildevandet for miljøfremmede stoffer, der ikke fjernes effektivt i de tre traditionelle rensetrin. Der er tale om fx medicinrester, hormoner og perfluorerede stoffer (PFAS) samt visse tungmetaller. Indtil nu har man primært renset for organisk stof, kvælstof og fosfor (de traditionelle rensetrin). De tre traditionelle rensetrin indebærer mekanisk rensning, biologisk rensning og kemisk rensning. Etableringen af 4. og 5. rensetrin er nødvendig for at kunne få en udledningstilladelse.

14. maj 2025
Side 9 af 24

4. Økonomi og takster

4.1 Hvorfor er det samlede anlægsbudget på 6,65 mia. kr.?

Det samlede anlægsbudget indeholder elementer og omkostninger udover selve renseanlægget. I tillæg til renseanlægget skal der udarbejdes VVM, udføres landinvending og føres udløbsledninger, udledningsbassin og pumpestationer, afskærende ledningsanlæg, nedlæggelse af eksisterende renseanlæg, bygherreomkostninger, ekstraudgifter som følge af forlænget VVM-proces, samt mulige tiltag til forbedring af projektets klima- og miljøprofil.

Omkostningerne til Aarhus ReWater er trykprøvet i 2022, hvor der er udarbejdet et økonomisk review af hele anlægsbudgettet. Her blev der lavet en sammenligning af omkostninger til andre renseanlæg, som er etableret i nyere tid.

På baggrund af dette review vurderer Aarhus Vand, at udgiftsoverslagene til Aarhus ReWater er konkurrencedygtige.

Siden 2022 er der kommet en række klagenævnsafgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, der har betydet, at Aarhus Vand skal supplere med yderligere rensning for miljøfremmende stoffer. Derfor er der tilføjet et 4. og 5. rensetrin til renseanlægget, hvortil udgifterne estimeres at være 0,85 mia. kr.

Det bemærkes, at udgifterne til anlægget er et udtryk for estimeret og baseret på 2024-priser. Nogle delprojekter er baseret på konkrete udbudspriser, mens øvrige dele af projektet såsom selve renseanlægget enten er baseret på overslag eller konkrete beregninger. Det betyder desuden, at såfremt projektet justeres, udskydes eller lignende, vil udgiftsskønnene alt andet lige blive mere usikre.

4.2 Er udgiftsniveauet normalt i forhold til andre renseanlæg i Danmark?

Det er svært at sammenligne med andre renseanlæg i Danmark.

Tre gamle, relativt store, renseanlæg erstattes med ét nyt stort renseanlæg, som samtidig lever op til helt nye rensekrav. Der findes ikke et sammenligningsgrundlag hertil i Danmark.

14. maj 2025
Side 10 af 24

Tidligere gennemførte strukturanalyser viser, at centralisering af renseanlæg er den mest økonomisk fordelagtige måde at sikre forsyningssikkerheden, herunder spildevandsrensning, i Aarhus Kommune.

Aarhus ReWater projekteres med et 4. og 5. rensetrin, hvilket der på nuværende tidspunkt er meget få renseanlæg i Danmark, som har. Det er derfor svært at sammenligne Aarhus ReWaters anlægsbudget med andre, idet der for øvrige projekter har været tale om udvidelse af eksisterende anlæg, eller uden 4. eller 5. rensetrin. I reviewet fra 2022 fremgik det, at enhedsomkostningerne til spildevandsrensning pr. person var på niveau med andre renseanlæg.

4.3 Hvordan kommer taksterne i Aarhus Kommune til at ligge i forhold til andre storbykommuner?

Spildevandstaksten (vandaflædningsbidraget) i hovedstadskommunerne, Odense, Aalborg og Esbjerg spænder mellem 25 og 50 kr. pr. m³ inkl. moms. Aarhus Vands takst udgør 36,69 kr. pr. m³ inkl. moms.

Anlæggelse af Aarhus ReWater forventes at medføre behov for en takstforøgelse til 56 kr. pr. m³ inkl. moms (uden inflation) i 2035/2036, hvorefter den vil falde som følge af befolkningstilvæksten og afbetaling af Aarhus ReWater. I de andre storbykommuner forventes der, ligesom i Aarhus, at være behov for investering i nye renseanlæg og 4. og 5. rensetrin som følge af EU's nye Byspildevandsdirektiv, hvilket alt andet lige også vil medføre takststigninger i de kommuner.

4.4 Hvorfor kommer der takststigninger i forbindelse med etableringen af Aarhus ReWater?

Aarhus Vand er underlagt Vandsektorloven og bekendtgørelse om økonomiske rammer. Det betyder blandt andet, at Aarhus Vand ikke har mulighed for at spare op til Aarhus ReWater, hvilket ville kunne udjævne og minimere takststigningen.

Åby, Viby og Marselisborg renseanlæg er fuldt finansieret og har været det i en årrække.

Anlægsomkostningerne forbundet med den nye renseanlægskapacitet vil derfor medføre behov for takststigninger.

For at reducere takststigningerne så meget som muligt er anlægsomkostningerne fordelt over så lang en periode som muligt. Den samlede anlægsomkostning til Aarhus ReWater vil blive indregnet og fordelt over 40 år i

taksterne. 40 år er Aarhus ReWaters vurderede gennemsnitlige tekniske og økonomiske levetid.

14. maj 2025
Side 11 af 24

4.5 Vil taksterne ikke falde over tid i takt med at befolkningstallet stiger (flere til at betale)

Jo. Idet anlægsomkostningen til Aarhus ReWater er fast, når først anlægget er opført, vil taksterne falde, når befolkningstallet stiger, og der dermed er flere til at dække omkostningen.

Fremskrives den nuværende befolkningsprognose over Aarhus ReWaters levetid, vil taksten alt andet lige og i faste priser over tid være tilbage på det nuværende niveau.

4.6 Kan taksterne udlignes mere?

Yderligere udligning af taksterne vil kræve, at Aarhus Vand får nye muligheder f.eks. i forhold til at kunne påbegynde opsparing til Aarhus ReWater på forhånd eller kunne benytte andre låntyper. Der er politisk lagt op til, at der skal interessevaretages for at sikre dette.

4.7 Revidering af vandsektorloven og generel risiko ift. finansiering af ReWater

Vandsektorloven er under revidering. Der er nedsat et vandreguleringsudvalg, der i 2026 skal komme med anbefalinger til en ny regulering af vandselskaberne. Formålet er blandt andet at skabe bedre rammer for, at vandselskaberne kan finansiere de nødvendige kommende store reinvesteringer i renseanlæg og ledninger samt store investeringer i klimatilpasning. Aarhus Vand følger Vandreguleringsudvalget tæt og er flere gange blevet spurgt til konkrete input. Aarhus Vand anvender ReWater som konkret eksempel på, hvor den nuværende regulering ikke er tilstrækkelig.

4.8 De ressourcer man udvinder af spildevandet, f.eks. fosfor eller varme. Hvad er omfanget, og betyder det reelt noget for taksten?

Udvinding af ressourcer og energi har primært et klima- og miljømæssigt formål. Det har ikke væsentlig betydning for taksten, idet de indtægter, der realiseres eller omkostninger der spares, er begrænsede i forhold til anlæggets samlede økonomi.

Der er et øget fokus på bæredygtighed og recirkulerbarhed, herunder at om-danne spildevandet til nye materialer, produkter og energi.

Desuden foreskriver EU's nye Byspildevandsdirektiv, at store renseanlæg i byerne i 2045 skal være energineutrale, hvilket Aarhus ReWater også vil leve op til.

14. maj 2025
Side 12 af 24

Anlægget etableres fleksibelt, da det forventes, at der kommer flere muligheder i fremtiden i forhold til at udnytte energiteknologier og håndtering af restprodukter mv. Man kunne fx forestille sig en mulighed, hvor spildevandsslam (restslam) kan anvendes til aktivt kul og igen indgå i renseprocessen eller omdannes til andre materialer, fx maling, som kan anvendes i byggeindustrien og dermed understøtte ambitionen om recirkulerbarhed.

4.9 Hvad betyder det på taksten, om anlægget bliver fx 100 mio. kr. dyrere eller billigere?

Hvis anlægget bliver 100 mio. kr. dyrere, vil det have en betydning på taksten på 0,4 kr. pr. m³, over 40 år, baseret på den nuværende spildevandsmængde på 15 mio. m³ om året. En stigning i forbruget som følge af stigende befolkning vil reducere takstpåvirkningen.

4.10 Hvad betyder det for taksten, at Aarhus Vand har afsat 360 mio. kr. til klima- og miljøforbedringer

1,44 kr. pr. m³. over 40 år.

4.11 Kunne det være billigere at gå med en løsning i "baglandet"?

Nej. Aarhus Vand vurderer, at det ikke vil være billigere med en løsning i oplandet, idet denne løsning vil kræve betydelige investeringer i ledningsanlæg til transport og pumpning af spildevand til lokationen i baglandet. Derefter skal det rensede vand pumpes tilbage til Aarhusbugten, hvilket ligeledes kræver betydelige ledningsanlæg.

Desuden vil energiforbruget ved at placere Aarhus ReWater i oplandet skønsmæssigt medføre en forøgelse i energiforbruget ved pumpning på 12-18 mio. KWh/år, hvilket svarer til en fordobling i forhold til Hovedforslaget.

4.12 Er der mulighed for, at Aarhus Vand sælger arealer i forbindelse med nedlæggelsen af Viby og Åby rensningsanlæg, så en eventuel indtægt herfra kan indgå i projektøkonomien og nedbringe takststigningen?

Arealerne på Viby og Åby rensningsanlæg skal, når ReWater er etableret, bruges til håndtering regnvand. Behovet opstår i forbindelse med adskillelsen af regn og spildevand, og som konsekvens af behovet for håndtering af ekstra nedbørsmængder som følge af klimaforandringerne.

4.13 Er det muligt at øge Aarhus Vands indtægter ved fx at udbyde arealet ved Marselisborg rensningsanlæg, som Aarhus Kommune har forkrav på med henblik på, at indtægterne kan indgå i projektøkonomien og nedbringe takststigningen?

Arealerne er i helhedsplanen udlagt til at rumme underjordiske anlæg til ReWater og parkering til brug for den samlede helhedsplan og aktiviteterne på Tangkrogen.

I forbindelse med Byrådets vedtagelse af selskabsgørelse af vand- og spildevandsområdet i 2009 er det fastlagt, hvordan der sker værdifastsættelse af arealer, der overdrages fra kommunen til selskabet.

14. maj 2025
Side 13 af 24

Det er i forbindelse med værdifastsættelsen vedtaget, at arealer i tilfælde af anvendelsesændring skal tilbageskødes til kommunen til overdragelsessummen. Derfor vil en eventuel værditilvækst ved anvendelsesændringen ikke tilfalde selskabet men kommunen.

Indtægter ved et salg af arealerne vil derfor ikke tilfalde Aarhus Vand.

5. Klima og miljø

5.1. Hvordan håndteres CO₂-belastningen i anlægsfasen?

Indledende beregninger, udarbejdet af Niras som input til miljøvurderingen, angav et estimat for den samlede CO₂-udledning fra anlægsfasen på ca. 150.000 ton CO₂-ækvivalenter baseret på traditionelle anlægsmetoder og materialevalg. De væsentligste bidragsydere til CO₂-udledning i anlægsfasen er materialer og transport. Hvis man tilvælger CO₂-reducerende tiltag såsom slaggebeton og biobrændsel til sejlads mv. skønnes det for nuværende, at CO₂-aftrykket fra anlægsfasen ville kunne reduceres til ca. 100.000 ton CO₂-ækvivalenter. Mulighed for yderligere reduktion afdækkes gennem projektets næste faser, i takt med at der forventes at blive introduceret nyt materiel og nye materialer i bygge- og anlægsbranchen.

5.2. Hvordan håndteres CO₂-belastningen i driftsfasen?

Den overordnede strategi for håndtering af klimagasser udledt i driftsfasen forventes at fordele sig på primært tre områder: lattergas, metangas og CO₂-fangst. Disse elementer forventes at kunne mindske CO₂-belastningen gennem bedre designforløb, styring og teknologier ved et nyt rensningsanlæg gennem Aarhus ReWater.

5.3 Kan CO₂ udledningen i anlægsfasen reduceres yderligere? (fra ekstrapørgsmål)

Aarhus Vand har et vedvarende fokus på at reducere projektets samlede CO₂-aftryk, bl.a. med at identificere de væsentligste kilder til CO₂-udledning i anlægsfasen og anviser mulige tiltag for at reducere CO₂-aftrykket fra såvel anlægs- som driftsfasen.

Beregning af projektets CO₂-aftryk i såvel anlægsfasen som driftsfasen indgår som en del af projektets miljøvurdering.

Gennem projektets designfase vurderes CO₂-aftrykket (fra anlægs- og driftsfasen) løbende med henblik på at sikre, at projektet efterlever nationale krav såvel som Aarhus Kommunes krav og Aarhus Vands egne ambitioner og visioner for anlægget.

14. maj 2025
Side 14 af 24

Gennem designfasen arbejdes der aktivt på at reducere CO₂-aftrykket fra anlægsfasen. De indledende beregninger, udarbejdet af NIRAS som input til miljøvurderingen, angav et estimat for den samlede CO₂-udledning fra anlægsfasen på ca. 150.000 ton CO₂-ækv. baseret på traditionelle anlægsmetoder og materialevalg.

De væsentligste bidragsydere til CO₂-udledning i anlægsfasen er materialer og transport. Gennem tilvalg af CO₂-reducerende tiltag så som slaggebeton og biobrændsel til sejlads m.v. skønnes det for nuværende, at CO₂-aftrykket fra anlægsfasen kan reduceres til ca. 100.000 ton CO₂-ækv.

Muligheder for yderligere reduktion vil blive afdækket gennem projektets næste faser, i takt med at der forventes at blive introduceret nyt materiel og nye materialer i bygge- og anlægsbranchen

5.4 Hvorfor er den beregnede CO₂ udledning fra anlægsfasen og det estimerede behov for råstofindvinding for Aarhus ReWater så markant højere, end det var gældende for første etape af havneudvidelsen, som den blev fremlagt?

CO₂-udledningen fra anlægsfasen af ReWater-projekter omfatter bidrag fra både landindvindingsprojektet, fra de nye ledningsanlæg, bassin og pumpestationer samt opførelse af selve renseanlægget (bygninger m.v.). Havneprojektets første etape omfattede i al væsentlighed etablering af moler (som stenkastninger) og ny kaj, mens opfyldning af nye havnearealer var planlagt til at skulle ske over en længere årrække via jordtip, dvs. tilkørsel af overskudsjord fra andre bygge- og anlægsprojekter i kommunen. CO₂-bidrag fra denne jordtransport indgik derfor ikke i CO₂-beregningen for havneprojektet, ligesom havneprojektet ikke indeholdt større bygningsanlæg med større mængder af stål og beton. Ift. råstofindvinding var der i Havneprojektet indtænkt udskiftning af eksisterende bundsediment med indvundne råstoffer under moler/kaj, mens selve opfyldningen derudover var forudsat til at ske med jordtip over en årrække. For Aarhus ReWater forholder det sig således, at der sker opbygning med indvundne råstoffer under moler samt i hele det inddæmmede område bag molerne. Dog frataget den mængde, som udgøres af den eksisterende blødbundsmængde, der jo nu indbygges i landvindingskonstruktionen.

5.5 Hvordan påvirker hhv. råstofindvinding på land og vand naturen?

Råstoffer til indbygning i landvindingen til Aarhus ReWater er i projektet forudsat til at være en kombination af dels sand fra havbunden indvundet ved Moselgrund og dels indbygning af det bløde bundmateriale på "ReWater-grunden". Bundmaterialet var oprindeligt tiltænkt at skulle bortskaffes via klapning. Bundmaterialet er nu planlagt placeret indenfor ReWater arealet, så rense- og ressourceanlægget anlægsteknisk kan etableres.

Opmagasineringskapaciteten af ikke bæredygtigt bundmateriale indenfor ReWater arealet er således udnyttet.

14. maj 2025
Side 15 af 24

Råstofindvinding fra Moselgrund er beskrevet i en selvstændig miljøkonsekvensrapport. Miljøstyrelsen er VVM-myndighed for råstofindvinding, og Aarhus Vand har i samråd med Miljøstyrelsen været meget opmærksomme på at sikre, at råstofindvindingen fra Moselgrund sker så skånsomt som muligt og efterlader havbunden i så upåvirket tilstand som muligt.

Skal der tilføres andre materialer til landvindingen, med henblik på at reducere behovet for råstofindvinding fra Moselgrund, kræver det, at en række betingelser er opfyldt. Det gælder både råstoffer indvundet "til lands" og råstoffer indvundet fra havbunden. Det er således afgørende, at materialet har en kvalitet, der er egnet til indbygning, og så skal materialet kunne leveres i rette mængder og intervaller, så det ikke hindrer fremdriften på den øvrige anlægslogistik omkring flåder og materiel til indbygning.

Supplerende kan det oplyses, at et vigtigt element i at vurdere den samlede miljøbelastning ved råstofindvinding også er den CO₂-påvirkning, der sker ved transport af råstofferne fra indvindingsstedet og frem til det sted, hvor de skal anvendes. I notat om miljøambitioner for ReWater fremgår det, at indvinding fra grusgrave i Midtjylland sammenlignet med indvinding fra Moselgrund vil medføre en forøgelse af budgettet med ca. 220 mio. kr., en forlængelse af tidsplanen med 2-3 år samt en forøgelse af CO₂-udledningen med 7.800 ton. Det er usikkert, om der er den tilstrækkelige mængde til rådighed i grusgravene, ligesom løsningen vil medføre store trafikale udfordringer på vejene ned til Havnen. Det har endvidere været undersøgt, om det er muligt at indvinde råstoffer fra grusgrave på Djursland. Det har vist sig, at der ikke er tilstrækkeligt med indvindingsmuligheder på Djursland, hvorfor denne mulighed ikke vurderes realistisk for projektet.

5.6 Er der potentiale i at modtage sand fra oprensning af sejltreder og ex. Randers Havn området, som dagligt modtager mange tons sand og silt?

I det videre projektarbejde vil der fortsat arbejdes på at optimere løsningsvalgene til gavn for projektets miljøprofil, og der er afsat 360 mio. kr. til netop det formål. Derfor vil Aarhus Vand løbende undersøge om der er muligheder for at minimere mængden af råstofindvinding eks. ved at modtage sand.

Konkret vil det kræve yderligere undersøgelser for at afdække, om der kan være et potentiale i at nyttiggøre sand fra oprensning af sejltreder ved f.eks. Randers Havn. For at det skal have en positiv påvirkning af projektet mht. miljø og kvalitet samt økonomi og tid, er det afgørende, at materialet har en kvalitet, der er egnet til indbygning (og dermed eventuelt kan erstatte materiale fra Moselgrund), og så skal materialet kunne leveres i rette mængder og

intervaller, så det ikke hindrer fremdriften på den øvrige anlægslogistik omkring flåder og materiel til indbygning.

14. maj 2025
Side 16 af 24

5.7 Er der monitorering og analyse af konsekvenserne ved landvinding og råstofindvinding?

Konsekvenserne ved landvinding og råstofindvinding vurderes i miljøkonsekvensvurderingerne for hhv. etablering af helhedsplansprojektet og råstofindvindingen.

Hvis et projekt vurderes at udgøre en væsentlig påvirkning på miljøet, skal påvirkningen forsøges afværget med tiltag, der reducerer påvirkningen, og er der usikkerhed om afværgetiltagets effekt, kan der stilles krav om overvågning.

Myndighederne har ikke mulighed for at stille krav om overvågning, hvis miljøpåvirkningen ikke vurderes at være væsentlig.

5.8. Hvad betyder det for klima og miljø, at man er gået fra klapning til indbygning?

Beslutningen om ikke at klappe betyder, at mængden af sand, som skal indvindes, reduceres med ca. 200.000 m³ (12%) i Hovedforslaget. Samtidig undgås de miljøkonsekvenser, som følger af klapning.

5.9 Hvorfor er det en del af projektet, at man fører rensed spildevand til Fiskbæk og Giber Å?

Som følge af beslutningen om at centralisere renseanlæggene i Aarhus er der siden 2005 blevet nedlagt en række anlæg. Nedlæggelsen af Beder og Mårslet renseanlæg betød, at der manglede vand i Giber Å og Fiskbæk. Med Spildevandsplanen 2013-2016 blev der fastsat lokale miljømål for minimumsvandføring. Målene er fastsat ud fra fiskebestandens krav til vandføring og vandstand.

Der skal således sikres tilstrækkelig vandføring (naturhensyn) for at kunne leve op til målsætningerne. I Giber Å og Fiskbæk skal der være en vandføring på henholdsvis mindst 100 l/s og 20 l/s. Det blev derfor besluttet, at rensed spildevand skal ledes tilbage til Giber Å og Fiskbæk.

5.10 Ville man kunne lade være med at føre vand retur til Fiskbæk og Giber Å? Og hvad ville konsekvensen være?

Jf. Spildevandsplanen fra 2013-2016 kan man ikke opretholde Naturstyrelsens lokale miljømål for Giberå og Fiskbæk, herunder sikre tilstrækkelig vandføring, som er nødvendige for at opretholde dyre- og planteliv i vandløbene.

Derudover er Giber Å et Natura 2000-område, som er underlagt særlig beskyttelse. Natura 2000 er betegnelsen for et netværk af beskyttede områder

i EU. Områderne skal bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene.

14. maj 2025
Side 17 af 24

5.11 Hvordan vil Hovedforslaget påvirke Tangkrogen?

NIRAS har udarbejdet detaljerede simuleringer af Hovedforslagets betydning for sand og tang i Tangkrogen. Simuleringerne viser, at Hovedforslaget ikke vil påvirke mængden af sand og tang i Tangkrogen.

5.12 Kan Aarhus Vand pålægges en garanti for, at der ikke kommer mere tang i Tangkrogen

Den vurdering, bygherres konsulent har foretaget på nuværende tidspunkt, hvor den samlede miljøkonsekvensrapport ikke er færdig, viser en tendens til, at mindre tang aflejres ved Tangkrogen ved den nye udformning af lystbådehavnen, og at tangen i stedet flyttes fra kysten og ind i havnen. Flytning af tang er dog følsom over for vindhastighed og -retning.

Projektets evt. påvirkning af ophobningen af tang i Tangkrogen vurderes i miljøkonsekvensrapporten.

Hvis vurderingen viser, at der vil ske en væsentlig øget ophobning af tang, kan Kystdirektoratet som myndighed for tilladelse til anlæggene på søterritoriet stille vilkår om afhjælpende foranstaltninger. Enten vilkår om en anden udformning af anlæggene, som begrænser ophobningen, eller om at bygherren (formentlig Aarhus Kommune som bygherre for udvidelse af lystbådehavnen) skal fjerne ophobet tang. Der kan i givet fald også fastsættes vilkår om overvågning af ophobningen af tang.

Hvis vurderingen viser, at der kun vil ske en begrænse ændring i ophobningen af tang i forhold til referencesituationen, kan Kystdirektoratet som udgangspunkt ikke stille vilkår om afhjælpende foranstaltninger eller overvågning.

Det er Kystdirektoratet, der på baggrund af den endelige miljøkonsekvensrapport træffer afgørelse om behovet for og indholdet i evt. vilkår om afhjælpning af tanggener.

6. Planjura

6.1 Hvorfor kan Aarhus ReWater etableres på søterritoriet?

Aarhus ReWater kan etableres på søterritoriet, idet der både er funktionelle og planmæssige begrundelser for placeringen.

Funktionelle begrundelser:

- En stor andel af spildevandet ledes i forvejen til det eksisterende renseanlæg ved Marselisborg

- Spildevandet kan i vidt omfang løbe selv (lav beliggenhed)
- Der skal anvendes mindst mulig energi til pumpning
- Der kan ske udledning af rensset spildevand til bugten uden væsentligt energiforbrug
- Placeringer andetsteds vil medføre væsentligt større omkostninger til pumpning og omlægninger af ledninger
- Det eksisterende renseanlæg skal være i drift, mens Aarhus ReWater etableres.

14. maj 2025
Side 18 af 24

Planmæssige begrundelser:

- Behovet for Aarhus ReWater (forøget renskapacitet m.v.) er akut, som følge af byudviklingen
- Eksisterende anlæg kan ikke udbygges.

Vurderingerne er understøttet af juridiske undersøgelser.

6.2 Hvorfor kan der ikke arbejdes videre med Alternativ 2

Planklagenævnets afgørelse om havneudvidelsen fastslår, at en landindvinding ikke kun skal være begrundet (planmæssigt og funktionelt), men skal være nødvendig.

Der kan ikke ske landindvinding i videre udstrækning end, hvad der kan godtgøres som nødvendigt og tilstrækkeligt. Det betyder, at kommunen skal planlægge for den placering, som indebærer mindst landindvinding, medmindre der foreligger ganske særlige begrundelser.

Alternativ 2 vil inddrage et betydeligt større areal fra søterritoriet sammenlignet med hovedforslaget. Der er vurderet på en række miljømæssige forhold, som kunne udgøre begrundelser for alternativ 2. Den juridiske vurdering er, at disse begrundelser ikke findes i tilstrækkelig grad.

6.3 Når Alternativ 2 ikke kan vælges, fordi hovedforslaget inddrager mindre søterritorie, kan Aarhus Kommune så ud fra den logik blive pålagt at placere Aarhus ReWater på land – eks. havnens arealer?

Så længe beslutningen er baseret på et veloplyst og sagligt grundlag, kan Byrådet i Aarhus Kommune træffe beslutning om valg af Hovedforslaget.

Aarhus Kommune og Aarhus Vand kan ikke pålægges at vælge en alternativ placering.

Punkt 6.4 Hvem er myndighed for Helhedsplan Tangkrogen?

I et projekt som Helhedsplan Tangkrogen er en lang række myndigheder involveret. I planlægning og miljøkonsekvensvurdering af projekter har tre myndigheder været involveret:

14. maj 2025
Side 19 af 24

Myndighed	Ansvarsområder
Aarhus Kommune	<i>Planloven</i> Kommuneplan Lokalplan <i>Miljøbeskyttelsesloven</i> Spildevandsplan Udledningstilladelse <i>Byggeloven (Bygningsreglementet)</i> Byggetilladelse <i>Miljøvurderingsloven</i> Miljøvurdering af planlægningen (MV) Miljøkonsekvensvurdering af projektet (VVM)
Kystdirektoratet	<i>Kystbeskyttelsesloven</i> Tilladelse til etablering anlæg på søterritoriet.
Miljøstyrelsen	<i>Råstofloven (Råstofbekendtgørelsen)</i> Tilladelse til indvinding af råstoffer <i>Miljøvurderingsloven</i> Miljøkonsekvensvurdering (VVM) af råstofindvindingen

Der er et tæt samarbejde mellem myndighederne, blandt andet er der en løbende dialog mellem myndighederne med henblik på koordinering af Aarhus Kommune og Kystdirektoratets behandling af bygherrernes miljøkonsekvensvurdering af projektet, hvorfor der naturligt er et tættere myndigheds-samarbejde.

Aarhus Kommune, MTM, er den koordinerede myndighed og dermed initiativtager til dialogen.

Punkt 6.5 Det planmæssige spor

Planlægningen omfatter udarbejdelsen af et kommuneplantillæg og en lokalplan.

Planloven fastsætter, at kommunen skal udarbejde en kommuneplan som omfatter en 12 års planperiode. Derved menes, at kommunen ikke i kommuneplanen kan udlægge mere areal, end der kan forventes udnyttet indenfor 12 år.

I kommuneplanen fastsættes anvendelsen af de enkelte områder som eks. teknisk anlæg (ReWater), rekreative formål (eks. Marselisborg Lystbådehavn).

Ved planlægning for Aarhus ReWater på søterritoriet, kan kommunen kun planlægge for det arealbehov, Aarhus ReWater har i den 12-årige planperiode. Arealbehovet omfatter også arealer, hvor anlægsarbejdet igangsættes indenfor den 12-årige planperiode og kontinuert udføres, selvom anlægsspejderen løber længere end de 12 år.

14. maj 2025
Side 20 af 24

I planloven beskrives også proceskrav eks. kravet om en offentlig høring af kommune- og lokalplaner på min. 8 uger.

Ministeren for byer og landdistrikter kan i høringsperioden fremsætte indsigelse over for et forslag til kommuneplan (kommuneplantillæg), eks. hvis udlægget af arealer overstiger behovet i den 12-årige planperiode.

Det er muligt at klage over vedtagelsen af en kommuneplan eller lokalplan til Planklagenævnet. Planklagenævnet er et domstolslignende organ. Man kan ikke få en dialog med dem på forhånd. Planklagenævnet er ikke en myndighed, som kan træffe beslutninger, om hvad kommunen skal gøre – men de kan vurdere om "spillereglerne" beskrevet i Lov om planlægning er fulgt, eks. om det med funktionelle og planmæssige begrundelser er godtgjort (dokumenteret), og at der er behov for at inddrage søterritorie.

I forhold til det planmæssige spor har Aarhus Kommune indhentet ekstern juridisk vurdering fra Kromann Reumert. Kromann Reumert er blandt andet blevet bedt om at vurdere, om Aarhus Kommune kan blive pålagt at placere projekt ReWater på Aarhus Havn.

Kromann Reumert har vurderet, at man ikke kan blive pålagt at placere projektet på Aarhus Havn. Kromann Reumert har også vurderet at der er:

- planmæssige og funktionelle begrundelser for at placere ReWater på søterritoriet og
- turistpolitiske begrundelser for Marselisborg Lystbådehavn

På baggrund af den juridiske gennemgang bliver kommuneplantillægget tilrettet og argumenterne skrevet tydeligt frem.

Punkt 6.6 Hvordan adskiller havneudvidelsen sig fra helhedsplan Tangkrogen?

Havneudvidelsen og planlægningen for Helhedsplan Tangkrogen adskiller sig på flere centrale punkter – formål, omfang, planlægningsmæssig og juridisk status.

Formålet med havneudvidelsen var at udvide erhvervshavnen for at imødekomme fremtidige logistik- og godsbehov (Infrastruktur og erhvervsudvikling).

Formålet med Helhedsplan Tangkrogen er at etablere et nyt tidssvarende renseanlæg til spildevand (teknisk forsyning) og udvide Marselisborg Lystbådehavn (rekreativt formål).

Begge projekter omfatter inddragelse af søterritorium, dog inddrager Helhedsplan Tangkrogen væsentlig mindre søterritorium end havneudvidelsen. Tilsvarende forudsætter begge projekter omfattende planlægningsmæssige

processer og omfattende dokumentation i form af redegørelser og begrundelser.

14. maj 2025
Side 21 af 24

Punkt 6.7 Hvad var det afgørelsen vedr. havnesagen sagde?

Havnesagen handler om formalia, hovedpunkterne i Planklagenævnets afgørelse:

- Manglende dokumentation for behovet for udlæg af arealer i byzone: Kommuneplantillægget var ikke i overensstemmelse med planlovens regler om udlæg af arealer til byzone, da der manglede en behovsopgørelse i henhold til bekendtgørelsen om planlægning af byvækst. Byrådet kan kun planlægge for arealbehovet i den 12-årige planperiode
- Manglende begrundelse for den kystnære placering: Det var ikke tilstrækkeligt godtgjort, at der var en særlig planlægningsmæssig og funktionel begrundelse for kystnær lokalisering af den planlagte udvidelse af havnen
- Utilstrækkelig miljøvurdering af planlægningen: Miljørapporten opfyldte ikke miljøvurderingslovens minimumskrav.

7. Sammenhæng mellem Aarhus ReWater og udvidelse af Marselisborg Lystbådehavn

7.1 Kan Aarhus ReWater og udvidelsen af Lystbådehavnen skilles ad?

I Hovedforslaget ligger den udvidede Lystbådehavn og renseanlægget klos op ad hinanden. Arealerne er planlagt, så stier og adgange hænger sammen. På visse strækninger bliver der en flydende overgang mellem lystbådehavnen og renseanlægget. Med det projekt, der foreligger, vil det i praksis være vanskeligt at adskille projekterne.

For det første fungerer lystbådehavnens moler også som kystbeskyttelse for dele af renseanlægget. Undlades lystbådehavnen ville Aarhus Vand på en strækning på ca. 250-300 m. skulle etablere en ydermole med en promenade. Hvis man senere ønskede at etablere lystbådehavnen, ville denne ydermole skulle nedbrydes igen.

For det andet sker der en udveksling af arealer mellem lystbådehavnen og Aarhus ReWater. På arealer, hvor der i dag er klubhuse og havne-/foreningsaktiviteter, skal der i fremtiden være renseanlæg. Hvis man ikke udvider lystbådehavnen, har man ikke erstatningsarealer til disse klubhuse m.v. Bl.a. vil Spejdergruppen "Stifinderne SØ" og Marselisborg Sejlklub blive hjemløse. Derudover vil et areal, som i dag er renseanlæg, i fremtiden blive lystbådehavnens vinteroplagsplads.

Det bemærkes, at VVM'en er udarbejdet under forudsætning af, at byggeriet udføres som et samlet projekt. Hvis der skal være en etapeopdeling, skal VVM'en opdateres.

14. maj 2025
Side 22 af 24

7.2 Vil det kræve en ny VVM at reducere udvidelsen af lystbådehavnen

Hvis man reducerer udvidelsen af lystbådehavnen væsentligt, skal der for det første udarbejdes en ny dispositionssplan for lystbådehavnen, hvor man forholder sig til moler, indsejling, byggefelter, søsætningsramper osv. Dette arbejde skal ske med inddragelse af Fonden Marselisborg Lystbådehavn og havnens foreninger.

Efter en konkret vurdering skal et revideret projekt eventuelt i fornyet offentlig høring, ligesom Kystdirektoratet eventuelt vil foretage en ny høring af berørte myndigheder.

Dernæst skal projektbeskrivelsen og VVM'en opdateres. Her skal mængdeberegninger, CO₂-påvirkning, støjkort, visualiseringer, hydrauliske beregninger m.v. revurderes. Desuden kan det blive nødvendigt med nye geotekniske undersøgelser for at afklare havbundens bæreevne.

Endeligt skal lokalplanen også revideres.

7.3 Uddybning af behovet for udvidelsen af Marselisborg Lystbådehavn

Hovedforslaget rummer mulighed for en udvidelse af antallet af bådpladser på i alt ca. 370. Ca. 70 af disse ligger i "det nordvestlige bassin", som er en udvidelse af det eksisterende havnebassin ind i eksisterende landområde. Denne udvidelsesmulighed kan den først gennemføres, når Marselisborg Renseanlæg er nedlagt. .

Udvidelsen af lystbådehavnen mod syd, på søterritoriet, indeholder ca. 300 nye bådpladser, foruden nye arealer til foreninger og havneaktiviteter.

I 2020 blev talt op, at der var/er i alt 2.376 bådpladser i de 4 lystbådehavne i kommunen. Det giver 0,0068 bådplads pr. indbygger i kommunen. I 2020 blev det – konservativt – opgjort, at der var en venteliste på 50 bådpladser.

Jævnfør Aarhus Kommunes befolkningsprognose vil der i 2034 være 407.500 indbyggere i Aarhus Kommune. Hvis antallet af bådpladser pr. indbygger skal fastholdes, vil det betyde, at der frem til 2034 skal bygges 395 nye bådpladser, så der i alt vil være 2.771 bådpladser.

Udvidelsen af Marselisborg Lystbådehavn vil derfor knapt nok kunne modsvare det behov, der følger af befolkningsudviklingen. Hos Marselisborg Lystbådehavn er der ingen bekymring for, at bådpladserne ikke kan afsættes i løbet af ganske få år.

Udvidelsen af Marselisborg Lystbådehavn handler ikke kun om bådpladser. Andre vandsportsforeninger som roklubber, kajakklubber m.v. er afhængige af beliggenheden ved vandet og har brug for klubfaciliteter og landarealer til deres aktiviteter.

14. maj 2025
Side 23 af 24

Lystbådehavnene anvendes af mange som et rekreativt åndehul, ligesom lystbådehavnene besøges af mange gæstesejlere.

Siden 1997 har der i kommuneplanen været udlagt et areal til udvidelse af Marselisborg Lystbådehavn. At man netop har peget på at udvide Marselisborg Lystbådehavn, hænger sammen med at havnen, som den eneste i kommunen, ligger syd for Aarhus Havn, som i praksis fungerer som en barriere for mange mindre fartøjer. Borgere i den sydlige del af kommunen får dermed en bedre chance for at få en bådplads tættere på deres bopæl.

7.4 Hvor meget udvides Lystbådehavnen efter planen med?

Lokalplanen giver mulighed for at udvide med ca. 370 nye bådpladser. I første omgang etableres 300 nye bådpladser.

Se desuden besvarelse under punkt 7.3 og 7.5

Der etableres moler og nye landarealer med adgangsveje, byggefeltter og aktivitetsarealer.

7.5 Finansiering af udvidelsen af Aarhus Lystbådehavn

I henhold til driftsoverenskomsten mellem Fonden Marselisborg Lystbådehavn og Kommunen er der en hjemfaldsklausul på de erhvervsejendomme, som ligger på havnen. Ejendommene falder tilbage til kommune 31/12 2030.

Med henvisning til at Marselisborg Lystbådehavn er bygget for private midler med afsæt i et borgerinitiativ, tog Byrådet i 2017 en principbeslutning om, at kommunens indtægter fra erhvervsejendommene skulle bruges til at medfinansiere udvidelsen af havnen, trafikale løsninger m.v. Indtægterne fra erhvervsejendommene forbliver således på havnen og er dermed den økonomiske basis for udvidelsen af havnen.

På det grundlag er der indledt en forhandling med bygningsejerne om den fremtidige arealleje, ejerforhold m.v.

I 2024 afsatte byrådet 155 mio. kr. på anlægsreserven til udvidelse af lystbådehavnen. Finansieringen anvises i de kommende grundleje-indtægter fra ejendommene - som en driftsfinansieret anlægsbevilling.

Selvom aftalerne om ejendommene ikke er faldet på plads er der en sikker formodning for, at de kommende indtægter kan finansiere det afsatte beløb. Uanset om ejerskabet til bygningerne kommer til at ligge i kommunen eller

ej, skal der betales en leje, som kan finansiere udbygningen. Finansieringsmodellen indeholder en "buffer" og har derfor en god robusthed.

14. maj 2025
Side 24 af 24

De fremtidige indtægter fra erhvervsejendommene vil stige betydeligt i forhold til i dag. Det vil give flere indtægter, og det er derfor ikke de samme indtægter, der flyttes fra Lystbådehavnen til kommunen.

Efter planen finansierer kommunen moler og landarealer, mens lystbådehavnen selv finansierer etablering af bådebroer, belægnings, havnefaciliteter m.v. Lystbådehavnens finansiering vil i hovedsagen komme fra salg/udlejning af bådpladser.